

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет туризму

Кафедра туризмознавства і краєзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристичний етикет та культурні системи світу

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Туризм»

Спеціальність ІЗ «Туризм та рекреація»

Галузь знань І «Транспорт та послуги»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “25” серпня 2025
р.

м. Івано-Франківськ – 2025

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Туристичний етикет та культурні системи світу
Викладач (-і)	Савчук Надія Іванівна, к.пед.н., доц. кафедри іноземних мов і країнознавства
Контактний телефон викладача	+380505153050
Е-mail викладача	Савчук Надія Іванівна - nadiya.savchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/4a41bdbdd33a1526df8f
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти знань про особливості туристичного етикету та культурні системи різних країн світу, а також розвиток здатності ефективно взаємодіяти з представниками різних культур у професійній діяльності. У межах курсу розглядаються норми поведінки, традиції, цінності, міжкультурні відмінності та їх вплив на організацію туристичної діяльності і професійну комунікацію. Особлива увага приділяється формуванню міжкультурної компетентності, толерантності та навичок професійної етики у сфері туризму. Вивчення дисципліни сприяє підготовці фахівців, здатних працювати в умовах міжнародного туристичного середовища та забезпечувати ефективну міжкультурну взаємодію.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета дисципліни</p> <p>Формування у здобувачів вищої освіти системи знань про культурні системи світу та норми туристичного етикету, а також розвиток міжкультурної компетентності й професійної етики, необхідних для ефективної діяльності у сфері туризму.</p>	
<p>Цілі дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомити студентів із теоретичними засадами культури, міжкультурної комунікації та туристичного етикету; • сформувати розуміння особливостей культурних традицій, цінностей і поведінкових норм різних народів світу; • розвинути здатність враховувати культурні відмінності у професійній туристичній діяльності; • навчити застосовувати норми ділового та міжкультурного етикету в міжнародному туристичному середовищі; • сформувати навички запобігання та вирішення міжкультурних непорозумінь у сфері обслуговування; • виховати толерантність, повагу до культурного різноманіття та професійну відповідальність. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму та проектно-грантовому менеджменті як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії

Спеціальні (фахові)

Компетентності (СК)

К16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

К21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту

К24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

К26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу

К27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації

К28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

Програмні результати навчання

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, також світоглядних та суміжних наук.

ПР09. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотриманні стандартів якості і норм безпеки.

ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами

ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній

сфері.

ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

5. Організація навчання	
Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	60

Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	ІЗ «Туризм та рекреація»	3	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Теоретико-методологічні засади туристичного етикету як складової професійної культури сфери гостинності	2	4	10
Тема 2. Туристичний етикет у системі соціальних норм: взаємодія моральних, правових і культурних регуляторів поведінки	2	4	10

Тема 3. Міжкультурна комунікація в туризмі: етикетні моделі взаємодії представників різних культурних систем	2	2	10
Тема 4. Етикет професійної поведінки суб'єктів туристичної діяльності: стандарти, протоколи та практики сервісу	2	4	10
Тема 5. Вплив культурних цінностей і ментальних моделей суспільств на туристичну поведінку та етикет	0	4	10
Тема 6. Роль релігійних норм і традицій у формуванні етикетних стандартів міжнародного туризму	2	2	10

ЗАГ.:	10	20	60
-------	-----------	-----------	-----------

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою на основі 100-бальної системи. (згідно п. 8.3. Види контролю Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника). Загальні 100 балів включають: 40 балів – поточний контроль (практичні заняття)

	30 балів – індивідуальне завдання 30 балів – контроль самостійної роботи
	Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та виконання практичних завдань. Оцінки, отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи. Сума балів за роботу на практичних заняттях за семестр складає 40 балів.
Індивідуальне завдання	Виконати індивідуальне завдання, що передбачає підготовку письмової та/або усної роботи з опрацюванням матеріалу курсу з метою формування та демонстрації компетентностей відповідно до програмних результатів навчання дисципліни.

Практичні заняття	На практичних заняттях шляхом виконання певних відповідно сформульованих завдань забезпечується закріплення теоретичних положень навчальної дисципліни і набуття вмінь і навичок їх практичного застосування. Практичне заняття включає проведення контролю компетентностей, постановку загальної проблеми (завдання) викладачем та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, вирішення контрольних завдань, їх перевірку та оцінювання.
-------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Під час виконання письмових робіт здобувач освіти повинен підтвердити свій рівень оволодіння компетентностями, а також дотримуватись Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника , Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника
Академічна доброчесність	Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника , Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника , Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника . В університеті академічна доброчесність передбачається за замовчуванням. Це означає, що всі здані роботи є результатом розумової праці та творчості здобувача. У

	випадку здачі роботи іншої особи (повністю або частково), або без належного цитування, завдання буде оцінене в 0 балів (без права перездачі).
Відвідування занять	Усі студенти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю. Відпрацювання пропущених занять відбувається згідно графіку консультацій викладача з навчальної дисципліни, за винятком поважної причини у студента (документальне підтвердження). Процедури регламентуються Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника .
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника . Здобувачі можуть отримати від 25-50% підсумкової оцінки, у випадку відповідності набутих компетентностей. Компетентності та програмні результати навчання з дисципліни та результатів неформальної освіти можуть бути підтвержені: - програмою курсів, тренінгів, вебінарів тощо; - сертифікатом про практику / стажування тощо; - сертифікатом про проходження тренінгу, семінару, вебінару тощо.

8. Рекомендована література

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України : навч. посіб. 2-ге вид., доповн. Київ : Альтерпрес, 2021. 404 с.
2. Божук Т. І., Кифяк В. Ф., Мальська М. П. Міжнародний туризм : теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 312 с.
3. Мальська М. П., Худо В. В., Цибух В. І. Основи туристичного бізнесу : підручник. 2-ге вид., переробл. та доповн. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 368 с.
4. Парфіненко А. Ю., Волкова І. І., Щербина В. І. Туристичне країнознавство : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 256 с.
5. Смирнов І. Г., Любіцева О. О. Туризмологія : навч. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2022. 448 с.
6. Hall С. М., Lew А. А. (eds.) The Routledge Handbook of Tourism and Sustainability. 2nd ed. London : Routledge, 2022. 542 p.
7. Hofstede G., Hofstede G. J., Minkov M. Cultures and Organizations: Software of the Mind. 4th ed. New York : McGraw-Hill, 2021. 576 p.
8. Reisinger Y. International Tourism: Cultures and Behavior. 2nd ed. Oxford : Butterworth-Heinemann, 2021. 432 p.
9. Spencer-Oatey H., Franklin P. Intercultural Interaction: A Multidisciplinary Approach to Intercultural Communication. 2nd ed. London : Palgrave Macmillan, 2022. 392 p.

10. UNWTO (World Tourism Organization). International Tourism Highlights. Madrid : UNWTO, 2023. 32 p.

Савчук Н.І., доцентка кафедри іноземних мов і країнознавства

